

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pověření dalšího zástupce zaměstnancem jako zákonným zástupcem právnické osoby

Podle ustanovení § 166 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“), právnickou osobou zastupují její zaměstnanci v rozsahu obvyklém vzhledem k jejich zařazení nebo funkci; přitom rozhoduje stav, jak se jeví veřejnosti. Omezení zástupčího oprávnění vnitřním předpisem právnické osoby má účinky vůči třetí osobě, jen muselo-li jí být známo. Aplikace tohoto ustanovení OZ, byť částečně modifikuje ustanovení § 20 odst. 2 občanského zákoníku č. [40/1964](#) Sb., nečiní větších problémů. Třetí osoba jednající se zaměstnancem právnické osoby jako jejím zákonným zástupcem (dále jen „Zastupující zaměstnanec“) nemusí znát vnitřní předpisy této právnické osoby, rozhodující je charakter konkrétního pracovního zařazení Zastupujícího zaměstnance. Pokud je právnická osoba podnikatelem, je nutné z hlediska jejího zastoupení zaměstnancem aplikovat ustanovení § 430 a násl. OZ.

Určité pochybnosti v praxi vyvolává ustanovení § 438 OZ upravující **možnost pověření dalšího zástupce (substituta)** Zastupujícím zaměstnancem, které připouští nejen pověření substituta, je-li to se zastoupenou právnickou osobou ujednáno, ale **i tehdy vyžaduje-li to nutná potřeba**. Pochybnosti činí zejména, zda uvedené ustanovení OZ je aplikovatelné na Zastupujícího zaměstnance v rámci jejich zákonného zastoupení právnické osoby (tj. nikoliv jen smluvního zastoupení).

OZ v rámci zastoupení při právním jednání rozlišuje tři druhy zastoupení, a to smluvní zastoupení, zákonné zastoupení a opatrovnictví (zřízené soudním rozhodnutím). Systematicky OZ stanoví nejprve pravidla, která jsou použitelná při všech druzích zastoupení; těmito pravidly jsou pravidla přičitatelnosti dobré víry (§ 436 odst. 2 OZ), zákazu jednání v konfliktu zájmů (§ 437 OZ) a použití substituta (§ 438 OZ).

Ustanovení § 438 OZ lze tedy aplikovat při všech druzích zastoupení. Oproti dřívější právní úpravě v ustanovení § 24 občanského zákoníku č. [40/1964](#) Sb. může zástupce pověřit substituta nejen, jestliže je to stanoveno právním předpisem nebo předem dohodnuto mezi Zastupujícím zaměstnancem a zastoupenou právnickou osobou. OZ přiznává Zastupujícímu zaměstnanci vyšší míru autonomie a umožňuje mu, aby z vlastní vůle, tj. jednostranně, pověřil zastoupením substituta, vyžaduje-li to nutná potřeba. Termín nutné potřeby OZ nevymezuje. S ohledem na logiku věci jej lze vymezit tak, že se jedná o situaci, kdy zástupce s ohledem na subjektivní nebo objektivní překážku nemůže jednat jménem zastoupeného s běžnou péčí a opatrností, případně je-li třeba při specifickém právním jednání postupovat nikoli s běžnou, ale s odbornou péčí. OZ nesděluje, že by Zastupující zaměstnanec musel o pověření substituta informovat zastoupenou právnickou osobu nebo si vyžádat její souhlas. Nicméně pro případ posouzení, zda došlo k pověření dalšího zástupce z důvodu nutné

potřeby, je třeba přihlížet ke skutečnosti, že vztah mezi Zastupujícím zaměstnancem a zastoupenou právníckou osobou je vztahem osobním, takže zastoupená právnícká osoba, oprávněně očekává, že jejím jménem bude jednat Zastupující zaměstnanec a nikoli jím dále zmocněný substitut. Nelze tedy vyloučit, že jedním z měřítek pro posouzení naléhavosti potřeby ustanovení substituta bude i úvaha, zda Zastupující zaměstnanec při ustanovení substituta nejednal v situaci, kdy hrozilo nebezpečí z prodlení ke škodě zastupované právnícké osoby, nebo zda měl dostatečný časový prostor k tomu, aby si k dalšímu pověření substituta vyžádal souhlas zastoupené právnícké osoby.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti lze doporučit, aby si Zastupující zaměstnanec pro případ zákonného zmocnění nechal vystavit zastupující právníckou osobou písemné pověření, ve kterém bude výslovně uvedeno, zda Zastupující zaměstnanec je oprávněn substituta pověřit. Pověření substituta by mělo být uděleno v téže formě jako pověření Zastupujícího zaměstnance. V případě, že substitut jedná bez pověření uděleného Zastupujícím zaměstnancem, není zřejmé, že jedná za někoho jiného. Proto platí, že jedná vlastním jménem. I v tomto případě však Zastupující právnícká osoba a zřejmě i přímý Zastupující zaměstnanec může bez zbytečného odkladu schválit jednání substituta a vada zmocnění se tím dodatečně zhojí (§ 440 odst. 1 OZ).

Využije-li Zastupující zaměstnanec možnosti zvolit si substituta a tento substitut s tímto krokem souhlasí (jde o dohodu, nikoli o jednostranné právní jednání Zastupujícího zaměstnance), přechází práva a povinnosti Zastupujícího zaměstnance, včetně případné odpovědnosti za újmu způsobenou zastoupené právnícké osobě nikoli řádným zastoupením, na substituta. Zastupující zaměstnanec však odpovídá za újmu způsobenou tím, že substitutovi nepředal informace a pokyny zastoupené právnícké osoby potřebné k řádnému výkonu zastoupení.

Zastupující zaměstnanec provede řádný výběr substituta, pokud v okamžiku provedení tohoto výběru s ohledem na okolnosti případu a na své osobní a odborné vědomosti byl oprávněn předpokládat, že zvolený substitut bude jednat jménem zastoupené právnícké osoby přinejmenším s běžnou péčí a opatrností, případně i se znalostí a pečlivostí, která je s povoláním nebo stavem substituta spojena.

Část odborné literatury připouští, že substitut je oprávněn v případě nutné potřeby pověřit ještě dalšího substituta s poukazem na obdobnou použitelnost ustanovení o Zastupujícím zaměstnanci i na substituta, a nevylučuje možnost Zmocněného zaměstnance určit více substitutů, pokud požadavek vícečetného pověření je kryt požadavkem nutné potřeby. S tímto právním názorem lze souhlasit.

Ustanovení § 438 OZ má dispozitivní charakter. Možnosti pověření substituta lze rozšířit, ale i omezit, případně vyloučit. Nelze si ujednat, že by Zastupující zaměstnanec neodpovídal za výběr substituta vadný vědomě či z hrubé nedbalosti. Zastupující zaměstnanec odpovídá za škodu způsobenou volbou nevhodného zástupce; podle obecných pravidel v ustanovení § 2898 OZ lze náhradu takové škody smluvně limitovat. Vzhledem k absenci judikatury k ustanovení § 438 OZ a nemožnosti použít judikaturu k občanskému zákoníku č. [40/1964](#) Sb. lze vycházet při aplikaci ustanovení § 438 pouze z komentářové a na ni navazující odborné literatury. Proto je třeba, jak v zájmu zastupované právnícké osoby, tak i v zájmu Zastupujícího zaměstnance, doporučit, aby pověření Zastupujícího zaměstnance i další pověření substituta bylo uděleno v písemné formě a otázka dalšího pověření byla tímto pověřením explicitně ujednána.

JUDr. Roman Buzek

[MT Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Jugoslávská 620/29
120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 866 555
Fax: +420 222 866 546
e-mail: info@mt-legal.com

Jakubská 121/1
602 00 Brno 2

Tel.: +420 542 210 351
e-mail: info@mt-legal.com

Bukovanského 1345/30
710 00 Ostrava – Slezská Ostrava

Tel.: +420 596 629 503
e-mail: info@mt-legal.com

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Porušení pravidel BOZP zaměstnancem a liberace zaměstnavatele](#)
- [Zdravotní výpovědní důvod podle § 52 písm. d\) ZP: sloučení důvodů a jeho meze v praxi](#)
- [K vybraným aspektům Směrnice o transparentnosti odměňování](#)
- [Výpovědní doba nově: Přežila smluvní ujednání o výpovědní době flexinovele?](#)
- [Kategorizace pracovních pozic podle směrnice o transparentnosti odměňování. Několik úvah k praktické implementaci](#)
- [Nejvyšší soud: Stejná pracovní pozice ještě neznamena stejnou práci](#)
- [Výpověď pro nadbytečnost](#)
- [Distributoři léčiv jako subjekty kritické infrastruktury: Nový regulační režim a praktické dopady](#)
- [Prodloužení zkušební doby ze zákona po flexinovele](#)
- [ESOP, phantom shares či přímá účast: Jak dnes v Česku nastavit zaměstnaneckou účast ve](#)

společnosti?

- Transparentní odměňování: Mají zaměstnavatelé důvod obávat se nových pravidel?